

—Quid in raptu crimine?

R. Hoc impedimentum Apostolici et Ancyrani Canones apposuerant.

Justinianus (cap. de *raptu virginis*) vetuit omnino matrimonium inter raptorem et raptam. Innocentius vero III et postea Tridentini Patres, despecta Justiniani importuna lege, hoc impedimentum dirimens tantum sub conditione fecerunt, hæcque plus philosophica ac rationalis jurisprudentia hodie etiam apud plures hæterodoxos viget.

Unde patet, quidquid jansenistæ dicant, Imperatores Romanos vel Byzantinos solum juxta Ecclesiæ mentem et approbationem impedimenta apposuisse, hanc vero jure et facto ea derogasse vel mitigasse pro lubitu.

—Quid de his impedimentis dispensandis leges civiles?

R. Juxta pœnalem nostrum codicem puniuntur.

1.º Bigamus, votum solemne habens, et raptor, ut dicetur modo cum de pœnis et delictis.

2.º Qui nubunt cum impedimento indispensabili, vel dispensabili non dispensato (1).

3.º Qui dolose coram paroco nubunt (2).

4.º Patres adoptantes qui nubunt cum filiis adoptivis si civilem dispensationem non habeant etiam ecclesiastica obtenta (3) et curator minoris ut dicetur infra.

(1) Art. 396. «El que con algun otro impedimento dirimente no dispensable por la Iglesia contrajere matrimonio, será castigado con la pena de prision menor.»

Art. 397. «El que contrajere matrimonio mediando algun impedimento dispensable por la Iglesia, será castigado con una multa de 10 á 100 duros.»

«Si por culpa suya no revalidare el matrimonio, prévia dispensa, en el término que los tribunales designen, será castigado con la pena de prision menor, de la cual quedará relevado cuando quiera que se revalide el matrimonio.»

(2) Art. 398. «El que en un matrimonio ilegal pero válido, segun las disposiciones de la Iglesia, hiciere intervenir al párroco por sorpresa ó engaño, será castigado con la pena de prision correccional.»

«Si le hiciere intervenir con violencia ó intimidacion, será castigado con la de prision menor.»

(3) Art. 401. «El adoptante que sin prévia dispensa civil contrajere matrimonio con sus hijos ó descendientes adoptivos, será castigado con la pena de arresto mayor.»

5.º Clericus cum impedimento canopico vel mere civili nuptias benedicens (1).

LECTIO XCVI.

DE IMPEDIMENTIS NON DIRIMENTIBUS AC PRÆSERTIM DE CONSENSU PATERNO ET SPONSALIBUS.

—Quænam sunt impedimenta non dirimentia?

R. Hæc impedimenta, quæ vulgariter et frequentius dicuntur impedientia, sunt.

1.º Ecclesiæ vetitum, 2.º Tempus feriatum, 3.º Sponsalia. 4.º Votum. 5.º Defectus consensus paterni. 6.º Ignorantia catechismi. 7.º Defectus publicarum denuntiationum. 8.º Litis pendens super validitate prioris matrimonii, etiam si hoc revera sit nullum.

—Quid de his impedimentis Ecclesia Hispana?

R. Plura in antiquis nostris canonibus inveniuntur etiam ab ipso persecutionis tempore in Illiberitano Concilio.

—Quid de sponsalibus Illiberitana Synodus?

R. «Si qui parentes fidem frugerint sponsalium triennii tempore abstineant se a communione. Si tamen ille sponsus vel sponsa in illo gravi crimine fuerint deprehensi excusati erunt parentes. Si vero in eodem fuerint vitio, et polluerint se consentiendo, superior sententia servabitur. (Canon 54).

—Disciplina autem sponsalium inducta est a jure Romano et ab Imperatoribus?

R. N. Nam Ecclesia Hispana hanc disciplinam sponsalium habebat etiam ante Constantini tempus, ut patet ex citato Canone.

—Tridentina Syn. aliquod novum impedimentum sanxit?

R. N. Sed sancita servavit, et quoad non dirimentia tantum de feriato tempore decrevit, et de matrimonio sine consensu paterno.

(1) Art. 403. Vide notulam 2.ª, in fol. 456.

—Quid ergo de hoc impedimento?

R. «Ab adventu Domini nostri Jesu Christi usque in diem Epiphaniæ, et a feria quarta cinerum usque in octavam Paschatis inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari Sancta Synodus præcipit; in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea qua decet modestia et honestate fiant, curabunt: sancta enim res est matrimonium, et sancte tractandum» (1). (Sess. XXIV de Ref. Matr. cap. 10).

—Hæc vero suspensio paganam superstitionem redolet?

R. «Si quis prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam ab ethnicorum superstitione profectam, aut benedictiones et alias ceremonias, quibus Ecclesia in illis utitur damnaverit; anathema sit.» (Can XI de Ref. matr.)

—Quid autem de matrimoniis sine parentum consensu?

R. «Tametsi dubitandum non est clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata et vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit, et proinde jure damnandi sunt illi, ut eos Sancta Syn. anathemate damnat, qui ea vera ac rata esse negant, quique falso affirmant matrimonia a filiis familias sine parentum consensu contracta irrita esse, et parentes ea rata vel irrita facere posse (2), nihilominus sancta Dei Ecclesia ea detestata est atque prohibuit.» (Sess. XXIV de Ref. Matr. cap. 1).

—Facta sunt in Hispania aliquæ innovationes?

R. Post latas celebres pragmaticas anni 1776 et 1803 (3), ad supplendum paternum consensum, observatis-

(1) Consonat hæc dispositio legi III, tit. 2, lib. X, Noviss. Recop., quæ lata fuit in Comitiis generalibus apud Burgos, anno 1373.

(2) Galli magno æstu contendebant ut S. Syn. nullitatem harum nuptiarum declararet, et etiam in sensu nullitatis declaratio scripta jam erat, sed postea mutata fuit in hoc sensu mere impediens. V. Pallavicini lib. 22, cap. 1.º, núm. 16 et sequentibus, et libro 23, cap. 5, núm. 17.

(3) Hæc celebris pragmatica compilata postea fuit in Noviss. Recopil. lege 6, tit. II, libri X. Pragmatica vero anni 1803 est lex 18 ejusdem tituli.

que gravissimis earum legum incommodis, deventum est tandem ad nuperam legem evulgatam die 20 Junii 1862, post longam in Comitiis generalibus discussionem, quæ quidem, bono desiderio lata, attamen non parum gravis est.

—Quænam hujus legis præcipua mandata?

R. 1.º Filius familiæ nequit nubere sine consensu paterno, nisi 23 annos adimpleverit, filia vero familiæ 20.

2.º Deficiente patre vel ipso incapacitato, mater consensum dare debet, ipsa vero deficiente avus (1).

3.º His deficientibus, curator, testamentarius et iudex consensum præbent, audito *consilio familiæ*, gallico more instaurato nam in moribus nostris non erat. Hæc omnia ommittuntur si juvenes viri vel fœminæ vigessimum ætatis annum expletum habeant.

4.º Dantur regulæ ad cogendum familiæ cœtum; cuius celebratio obligatoria etiam sub pecuniaria mulcta est pro nubentis propinquis. His vero deficientibus cogitur cœtus vicinorum vel amicorum. Iudex in eo præest, et secreto agunt, vota a tabellione accipiuntur, qui in actis sententiam scribit.

13. Non datur recursus contra disensum allatum, nec consensum negans tenetur de hac negatione rationem reddere.

14. Filii naturales et legitimi avorum vel propinquorum consensu non egent, quin etiam illegitimus materno tantum indiget, vel in casu curatoris et iudicis. Pro expositorum nuptiis directores hospitiorum curatorias vices agunt.

15. Filii majores 23 annorum, filiæ vero 20 consilium a patre, matre, vel avis expetent, quo non obtento per trium mensium spatium expectabunt. (2)

—Quas pœnas incurrunt contraventores?

R. Filii pœnam art. 483 pœnalis legis, parochus autem

(1) Lex non prævidet casum quo mater secundas nuptias iniverit, nam juxta civiles nostras leges videtur illo in casu curatorem maternas vices acturum.

(2) Consensus constare debet ex scriptura publica, ante notarium ecclesiasticum, tabellionem publicum, vel iudicem pacis exarata, papiro vero judiciali (*papel sellado de seis reales*).

minori detentione (*arresto menor*). Pœna vero in dicto articulo lata fert detentionem correctionalem per 15 dierum spatium, reprehensionemque (1).

—Vidui minores 25 annis tenentur expetere paternum consensum?

R. N. Nam lex non loquitur nisi de filiis familiæ: viduus autem e patria potestate exivit (2), ideoque familiæ filius non est.

—Quid vero in casu quo contrahentes indebite sese copulaverint, ita ut prolem habeant, alter vero eorum in mortis periculo versetur?

R. Parochus tunc eximitur a responsabilitate criminali ex art. 8.º. Legis pœnalis, nam *agit ex necessitate ut munus suum impleat* (3) quamvis consensus exhibitionem non expectet, si illum daturus longe abest.

—Sunt alia impedimenta a legibus pœnalibus in hac ipsa materia lata?

R. Af. Nam in titulo 12 «de delictis contra statum civilem personarum,» capite vero 2.º, prohibentur:

1.º Matrimonium viduæ nisi 301 diebus post obitum mariti.

2.º Adoptantium cum adoptivis filiis.

3.º Tutoris vel curatoris cum pupilla, nisi post solutas redituum a curatore rationes, quin etiam nec curatoris filius cum pupilla, nisi illa expleta conditione, nubere potest» (4). Hæc autem e jure Romano deprompta sunt.

(1) Art. 483. Serán castigados con las penas de tres á quince dias de arresto.... 4.º «Los hijos de familia que falten al respeto y sumision debida á sus padres.»

(2) El hijo ó hija *casado y velado* sea habido por emancipado en todas las cosas para siempre. Ley 47 de Toro, que es la ley 3.ª tit. 5, lib. 10 de la Noviss. Recop.

(3) Ita in responsione privata, quæ, mense Octobris 1864, lata fuit Archiep. Valentino, interroganti in hoc et aliis dubiis, quæ in ephemeridibus evulgata fuit, non vero in officialibus dictis *la Gaceta*.

(4) Art. 400, La viuda que casare ántes de los 301 dias desde la muerte de su marido, ó ántes de su alumbramiento, si hubiere quedado en cinta, incurrirá en las penas de arresto mayor y multa de 20 á 200 duros.

En la misma pena incurrirá la mujer cuyo matrimonio se hu-

—Quid circa sponsalium celebrationem nostræ leges?

R. Ex citatis legibus anni 1776 et 1803, prohibitum fuit admittere in tribunalibus tamquam sponsalia valida ea quæ inita fuissent sine consensu paterno, et contra encyclicarum litterarum regulas, quas Benedictus XIV vulgaverat die 17 Novembris anni 1741; quin etiam reaggravata fuit hæc jussio alia posteriori lege (1).

—Quid vero de forma horum sponsalium?

R. Ex pragmatica anni 1803 non solum debent habere consensum paternum, sed etiam redacta esse *in publicæ scripturæ forma*. Prælati vero vel vicarii ecclesiastici qui sponsalia verbis data tamquam impedimenta admittante patriæ finibus relegandi sunt.

—Quid de his legibus dicendum?

R. Tot tantaque sacrilegia, incestus, rixæ, lites et scandala ex sponsalibus, vel verbalibus, vel præsumptis oriebantur, ut omnes probi homines et gravissimi Prælati uno ore contra sponsalium temerariam celebrationem clamarent; quin et eorum abrogationem peterent, nam ex illis vix jam ulla utilitas sequitur, e contra vero plurima sequuntur scandala. Unde quamvis lex dura foret, et ecclesiasticæ disciplinæ parum consona, nullus contra illam clamavit, et a toto hoc sæculo inter nos incunctanter observatur.

biere declarado nulo si casare ántes de su alumbramiento ó de haberse cumplido 301 dias despues de su separacion legal.»

Art. 401. «El adoptante que *sin previa dispensa civil* contra- jere matrimonio con sus hijos ó descendientes adoptivos, será castigado con la pena de arresto mayor.»

Art. 402. «El tutor ó curador que ántes de la aprobacion legal de sus cuentas contra- jere matrimonio ó prestare su consentimiento para que lo contraigan sus hijos ó descendientes con la persona que tuviere ó hubiere tenido en guarda, será castigado con las penas de prision correccional y multa de 100 á 1,000 duros.»

(1) Ley 17, tit. 2.º, lib. X de la Noviss. Recop. dada á 18 de Setiembre de 1788, «y asimismo que no se deben admitir en los tribunales eclesiásticos demandas de esponsales celebrados sin el consentimiento paterno etc.»

Bulla tamen non habet ea quæ in lege dicuntur, loquitur enim tantum quasi per transennam de reverentia patribus debita. Vide supra, Lect. XCIII, fol. 459.

LECTIO XCVII.

DE OBSERVATIONE JEJUNIORUM, ET DE POENITENTIIS PUBLICIS.

—Jejuniorum observantia antiqua est in Hispania?

R. Af. Nam cum injuncta sit ab ipso Christo Domino, verbo et exemplo, non poterat non ea observare. Celebre est in historia nostra exemplum Sancti Fructuosi sæculi III Tarraconensis Metropolitæ, qui, ad martyrium pergens, noluit parum vini gustare ne jejunium frangeret. (1)

—Quid vero antiqui canones hac de re tradunt?

R. Concilium Illiberitanum, cap. 23, de temporibus jejuniorum, sic ait: «Jejunia seu abstinentias per singulos menses placuit celebrari, exceptis diebus duorum mensium Julii et Augusti, ob eorundem infirmitatem.»

—Sabbatinum jejunium antiquum erat?

R. Af. «Errorem placuit corrigi ut omni sabbati die jejunii superpositionem celebremus.» (Ib., can. 26.)

Superpositio vero erat impositio novi jejunii adjecti jejunio præcedentis diei, nempe veneris, unde apparet et veneris et sabbati diebus tunc jejunari.

—Quadragesimæ observantia præscripta erat?

R. Constat etiam ex Conc. I Cæsaraugustano, anno Ch. 380, quod Priscillianistarum superstitiones et nequitas debellavit, et inter alia sic ait: «Secundus canon vetat ne quis jejunet die Dominico, causa timoris, aut persuasionis, aut superstitionis. Ut quadragesimarum diebus ab ecclesiis non dessint, nec habitent latibula cubiculorum et montium.» Vide etiam lect. præced et Divi Isidori verba. In

(1) Prudentii *Peristephanon*: hymnus S. Fructuosi et suorum diaconorum.

Quosdam de populo vidit sacerdos
Libandum sibi poculum offerentes:
Jejunamus ait, recuso potum
Nondum nona diem resignat hora,
Numquam conviolabo jus dicatum
Nec mors ipsa meum sacrum resolvet.

eodem sensu Brachar. Synodus I, inter errores Priscillianistarum prohibuit die Dominico jejunare (Can. 6), et etiam in natali Domini, et e contra non jejunare in feria 5.^a Paschali, quæ est in Cœna Domini.

—Quid in Summa Martini Bracharensis?

R. «Non liceat in quadragesima natales martyrum celebrare, sed tantum Sabbato et Dominico pro commemoratione eorum oblationes offerri.» (Cap. 48.)

Non liceat ante duas septimanas Paschæ, sed ante tres ad Baptismum recipere aliquem.» (49.)

«Non liceat quinta feria novissimæ septimanæ jejunium solvere et omnem exhonore quadragesimam.» (50.)

—Quid de jejuniiis S. Synodus?

R. «Insuper hortatur Sancta Synodus, et per Sanctissimum Domini nostri atque Salvatoris adventum pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ Sancta Romana Ecclesia, *omnium ecclesiarum mater et magistra*, statuit; nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, et iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, et jejunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum devota et religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis, quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.» (Continuat., Sess. XXV.)

—Quid circa jejuniorum observantiam Benedictus XIV?

R. Plures hac de re edidit constitutiones, inter quas notari debent 1.º Responsio Archiepiscopo Valentino. 2.º Alia Compostellano data, die 8.^a Julii 1744, quæ plures resolutiones continet theologo potius quam juris tironi proponendas. 3.º Hæc responsio tamquam Encicyca missa est postea cunctis orbis Prælati, anno 1745, adjiciens Concilii Trid. verba de dispensationibus.

—Quid continetur in responsione ad Archiep. Valentinum?

R. «Præcipimus autem Episcopis, eorumque delegatis, ut nemini vescendi carnibus aliisque cibis vetitis veniam

tribuant, nisi sub gravi, imperata simul unicæ comestio-
nis norma.» (12 Maji anni 1742).

—Quid vero continent memorata a Benedicto XIV Tri-
dentina verba?

R. V. in lectione IV, fol. 23. «Sicuti publicæ expedit
legis vinculum quandoque relaxare,» etc. (ex Sess. XXV,
cap. 18).

—Potest in Hispania catholicus ex bullæ privilegio car-
nes edere quadragesimali tempore?

R. Af. Ex indulto Apostolico a sæculo præterito (1) ut
Catholicæ hujus nationis egestati consulere, nam mag-
nam pecuniarum quantitatem hac de causa hæreticis ero-
gare tenebamur.

Vigentis autem concessionis a Pio IX factæ verba sunt:
«Indultum quoque tribuimus ut ipsi intra ejusdem ditio-
nis suæ fines, (nempe Hispaniæ et terrarum suarum) *non
autem extra illam*, (Nb.) singulo ejusdem indulti publica-
tionis anno durante, tam quadragesimalibus, quam cæte-
ris ejus anni diebus, quibus usus carniū et lacticiniorum
est prohibitus, eisdem ovis et lacticiniis libere uti, ac
etiam carnibus, de utriusque medici consilio, si necessi-
tas vel infirma corporis valetudo aut alia quæcumque in-
digentia exegerit vesci, servata scilicet in reliquis jeju-
nii lege licite valeant» (2).

(1) Ex Bulla Pii VI, lata die 23 Decembris, anni 1778.

(2) Vide Lect. de Commissarii Cruciatæ facultatibus, fol. 270.
Cætera hac de re in Theologiæ Moralis libris consulenda potius
sunt.

LECTIO XCVIII.

DE DIERUM FESTORUM CELEBRATIONE ET DOMINICÆ DIEI
SANCTIFICATIONE.

—Erant in Hisp. antiqua Ecclesia dies festi præter Do-
minicam?

R. Af. Nam Paschatis Resurrectionis et Pentecostes
festa jam in Illiberitanis Canonibus citantur. «Pravam
institutionem emendari placuit juxta auctoritatem Scriptu-
rarum, ut cuncti diem Pentecostes post Pascha celebremus,
non quadragesimam nisi quinquagesimam (1): quod qui
non fecerit, quasi novam hæresim induxisset notetur.»
(Can. 43).

—Quid ad horum intelligentiam nostri Patres?

R. Clarissimus Isidorus, in libro I de Ecclesiast. offic.
cap. 32, sic ait: «Idcirco etiam totius quinquagesimæ dies
post Dom. Resurrectionem, resoluta abstinentia, in solâ læ-
titia celebrantur, propter figuram futuræ Resurrectionis,
ubi jam non labor sed requies erit et lætitia. Ideoque in
his diebus nec genua in oratione flectuntur, quia, sicut qui-
dam sapiens ait, inflexio genuum pœnitentiæ et luctus
inditium est.»

—Consecratio chrismatis fiebat tunc Paschali tempore?

R. Af. Et patet ex Canone 20 Tolet. I. «Quamvis pene
ubique custodiatur ut absque Episcopo chrisma nemo con-
ficiat, tamen quia in pluribus locis vel provinciis presby-
teri dicuntur chrisma conficere, placuit ex hac die nullum
nisi Episcopum chrisma facere, et per diœcesim destinare;
ita ut de singulis ecclesiis ad Episcopum, *ante diem Paschæ*,
diaconi destinentur aut subdiaconi, ut confectum chrisma
ab Episcopo destinatum ad diem Paschæ possit occurrere.»

—Dominica dies quieti et sanctificationi dabatur?

R. Af. Nec aliud esse potuisset. Constat ex supra dic-

(1) Si dies decem inter Resurrectionem et Pentecostes jeju-
nassent, non quadragesima sed quinquagesima fuisset.

tis. (Lect. LXVIII, fol. 335, cum de oratoriis) officium in Hisp. Ecclesia fuisse quotidianum. Celebris est Canon Tarraconensis, anni 516, qui sic ait: «De diocesanis ecclesiis vel clero id placuit definiri, ut presbyteri vel diaconi qui inibi sunt constituti, cum clericis septimanas observent, id est ut presbyter unam faciat hebdomadam, qua expleta succedat ei diaconus similiter; ea scilicet conditione servata *ut omnis clericus* (Nb.) *die Sabbato ad vesperam* sit paratus quo facilius die Dominico solemnitas cum omnium præsentiâ celebretur: ita tamen ut *omnibus diebus* vespere et matutinas celebrent.»

—Fideles etiam laici in Hispania Dominico die Sacrae Communionis Sacramento muniebantur?

R. Af. Et non tantum Dominicis diebus, sed etiam quotidiana Communione. Nam Communio tantum in die Dominica non dicitur frequens, *bonusque catholicus* dominica die communionem hodie jam non omittit.

—Festum Incarnationis Domini inventum fuit in Hispania?

R. N. Sed constat celebratum fuisse ante annum 656, ut patet ex Canone 1.º Toletani X.

—Quid hac de re S. Trid. Synodus?

R. 1.º Confirmavit festivitatem solemnem Corporis Christi, prouti in universa catholica Ecclesia ab Urbani Papæ tempore observatur.

2.º Jussit ut exacte et devote festa celebraretur.

3.º Ut parochi in illis populum erudiant.

4.º Ut ab omnibus, etiam ab exemptis, serventur.

—Quid de festo Smi. Corporis Christi S. Syn. declarat?

R. «Pie, et religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, et festo die præcelsum hoc et venerabile Sacramentum singulari veneratione ac solemnitate celebraretur, utque in processionibus reverenter et honorifice illud per vias et loca publica circumferretur; æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos et memores testentur animos erga communem Dominum et Redemptorem, pro tam ineffabili et plane divino beneficio,

quo mortis ejus victoria et triumphus repræsentatur; ac sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio et hæresi triumphum agere; ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris, et in tanta universæ Ecclesiæ lætitiâ positi, vel debilitati et fracti tabescant, vel pudore affecti et confusi aliquando resipiscant.» (Sess. XIII, cap. 5).

—Quænam in observatione festorum prohibuit?

R. «Sanctorum celebratione ac reliquiarum visitatione homines ad commessationes atque ebrietates non abutuntur, quasi festi dies in honorem sanctorum per luxum ac lasciviam agantur.» (Sess. XXV, cap. de invocat. et vener. sanctorum, in initio).

2.º Quæ ad pietatem augendam decrevit dicentur in lect. seq. de jejuniis.

—Quid parochis ut populus his diebus erudiatur?

R. Ut aliquod populo exponant de iis quæ in Missæ sacrificio continentur, præsertim dominicis et festis diebus. (Sess. XXII, cap. 8. V. Lect. LXXXVI, fol. 424).

Ut populum pascant salutaribus verbis. (Sess. V, cap. 2. V. Lect. et fol. supracitatum.)

Ut populus ad parochiam his diebus frequentandam hortetur. (Sess. XXII. Decreto de observandis et vitandis in Sac. Missæ Lect.)

—Quid autem exemptis?

R. Jubet eos observare festa ab ordinario inducta, prouti supra dictum est. (Lect. LXII, fol. 294).

—Quid de dierum festorum celebratione nostræ leges?

R. Noviss. Recopil. legibus (Ley 7.ª, tit. 1.º, lib. 1.º) vetabatur diebus dominicis laborare vel mercaturam exercere. Sequenti vero prohibebatur idem etiam in aliis festis diebus, nisi Ecclesia id permetteret, vel recolectionis tempore dispensatio obtineretur.

—Hæ vero leges sunt in observantia?

R. Cum hodiernæ pœnales leges nihil hac de re præscribant, infractio hæc legum ecclesiasticarum nec inter delicta majora, nec inter minora (*faltas*) computatur. Si tamen a publicis auctoritatibus injungatur, ut fieri solet, et imo fieri debet, poterit transgressor puniri ex infractione regularum urbanæ politiæ.